National Library of Israel

מבעד למסוה *)

(שעורים בהסתכלות)

ברוך משנה עתים! זוכרים הנכם בודאי את המעשה דנורא באחד מבני-דודנו ביפו, שלמד בנוי-שלום את המשנה „אותו ואת בניו" ואמרו עליו חבריו שהוא „משוגע"... ובכן, יושב לו ר„חנא" הזה עד היום בישיבת-של-מטה, משתולל ומוריד ריורו על זקנו, ורופאים מומחים מבני-בריה ושאינם ב"ב, היו עומדים עליו ועוסקים במדידת הראש והמח ובבדיקת הדם, ולא באו על אדותיו לכלל דעת אחת. חד אמר: מנרג אבותינו בידו, כמו שנאמר בס' תהלים: לדוד בשנותו את טעמו לפני אכימלך וגרשהו וילך, ולפי דעתו נחוץ לקיחתו מיד אל ה„חדר" וללמדו „בלקי כדבעי למיהוי עם כל פירושי ארבע מיתות בית-דין, והתנא דבי ישמעאל אמר: כי עפ"י ה„דקיטוריה" שלו יוצא כי מחו אינו שלם ומחוסר היה חוליא אחת מתחלת בריותו ועכשיו בהקיפת המון, בודאי נשתטה ודעתו נטרפה עליו ריל, ועל כרחך אתה אומר — משוגע הוא! עד שבא הכתוב השלישי „שלנו" והכריע ביניהם וגזר אמר כי הוא משוגע... וכ„דורין" אמתי (מלשון דוריה), היודע סיק בהיסטוריה של המשוגעים, הסביר להם כי ר' אלישע דנן עבר על „לא תרצח" בשעת התרגשות יתרה, בתוך „פוט-זמום", מתוך איפקט נורא, ועוד מ„חני מילי מעליותא" של הפסיכופ-חולוניה.

ומכיון שהוא משוגע, הוא אומר, הרי אינו בר עונשין ומצוה לקיים את דברי רפסוק: לו ישמעאל יחיה לפניך! וכל כך למה? – מפני מה יאמרו הגויים?..

משל למה הדבר דומה? לאשה אחת שבאה לפני דצדיק מטאלנה וצעקה: רבי, „נוואלד"! בני נשחנע, לא עליכם!

— מה הוא עושה, למשל?

— כיצד? היא אומרת, הוא אוכל נקניקים בלא הכשר בר"צ ומנשק בחולות, רחמנא ליצלן...

— אם כן, אומר הרבי, לכי לביתך לשלום: בנך אינו משוגע. אילו היה עושה להיפך והיה אוכל את הבחולות ומנשק את הנקניקים, הייתי אומר: ראו זה משוגע! ועכשיו שהוא אוכל נקניקים ומנשק בחולות — אינו משוגע כלל וכלל...

וכן בנידון דידן: אילו היה להיפך, ובן-דודנו היה לומר „אותו ואת בניו" מ ש ל ה ם. על כרחך היית אומר: משוגע הוא, ועכשיו שהם „משלנו", ישראל זיעקב כידוע — „כחור" זה, אינו משוגע כלל...

וגם בנוגע לענין השני באחד מבני-דודנו שפגע בחלוצנו עד כדי יציאת נשמה, יש אומרים כי היה ש ו ח ה שכור...

איני יודע מה יהיה גורלו של „תלמיד" זה ומה יעשה לו ר„רבי", ואולם יודעי דבר מנבאים ואומרים כי מסתמא יבוא הרופא החכם שלנו ויביא ראיה מן המשנה: „כל שוחטין ואפילו „שוחה" וקטן ושחיטתן כשרה. מעתה, הם אומרים, יהיו השוחטים בני ובת ממלאים את הרחובות, נוקמים בישראל יק ברפקרות, וכל ה„משוגעים" למיניהם ישבו לבטח איש תחת גפנו ותחת „האנתו"...

* *

החתן הידוע ר' אבא-נקניק מפית אינו רוצה בשום אופן להעמיד חופה עם הכלה מרח „מלטה". הוא עומד על דעתו ואומר בגלוי שהשדוך לא מצא חן בעיניו מלכתחילה, אלא שמפני „דרכי שלום" עם המחותנים התקיפים הסכים בעל-כרחו ושלא בטובתו, ונרתמשר עמהם למראית עין, לנסע לירושלם. וזוהי לשונו ממש: „כטלה הכלה וחזרה הבתולה" — ובטל השדוך.

ובכדי להפיק את זממו ולהתחתן כרצונו עם מרת „דרור", כידוע, נפל על המצאה חדשה והעמיד מצדו שלשים מרעין, חבריו ושושבינים, שהעידו עליו בשבועה חמורה דאוריתא כי ר' אבא זה לא השתתף כלל ב„פגמזיה", לא היה שם בשעת-מעשה ולא בא אל פיו שום „מלבם" ביום ה„הוא, וכדי לשקר הרחיקו את עדותם ונקשו לו ריות והצלה „במקום אחר", מעין alibi בלעז, אלא ש„עיף השמים" מוליך את „הכל", ואפילו מכונת-צלום, ואחרי גבית-העדות, הוציאו לפניהם במחילה תמונה פוטוגרפית מכל ה„פגמזיה" והראו להם. באצבע את ר' אבא, כשהוא רוכב על סוסו כמלך בגדוד וכחתן יוצא מחופתו... תמונה זו מעידה עליו כמאה עדים כי אמנם השדוך הזה הוא „מן השמים"...

* *

עבריתי בשבת זו בשכונת האונגרים ושאלתי לחופי מיהודי אחד שנקרה לפני לאמר: מי בנה את כל הבנינים האלה? ואמר לי: את השכונות הללו בנו הסמונים „הנגנבים" של הכולל שלנו, שמרחו בחכריבים של זריב...

ומכיון שראה בי וכחמית שאני „ירוק", הוסיף לי שלום-עליכם והוסיף בלשונו: הסמונים „שלכם", שדרים מודרנים בלא זקן ופאות, דרכם ביה לטייל באמריקה ולקבץ „מיליונים" לטובת א"י, ולסוף הם נוסעים עם נשיהם, כצדיקים גמורים, לפרנ ולקרלסבד למעינות „רפואה" ואין ה„חלה מספיקה להמוציא"...

ראיתי, הוא אומר, את „חלפיות" בנויה על תלה בחערוכת אשר במגדל דור, וגם את ר„אינינרמיש" ראיתי בהודרה על כחלי התערוכה בבית-הספר לבנים.. ויתר השכונות וה„בנינים" שלכם ב„עיר-גנים", „ביתו-גן", הר-כנען, נבעת-מבריה וכיוצא בזה, הלא הם כתובים, ב"ה בספר ה„בנינים" בגזיטות שלנו..

מכל ה„בנינים" האלה, יודעים אחב"י בתו"ל כגראה רק את בנין „חתפעלי", ומכל ה„פעלים" למדנו פה רק את הפעל נ ס ע, שהוא כידוע פעל עומד ויוצא כאחד, דהיינו שכל דנוסע לקרלסבד או לפראג, למשל, פעולתו עומדת, ובכ"ז הוא יוצא לדרך ומוציא, על משקל חוטא ומחטיא..

נסיתי קצת לכחש לו, ובשעת-מעשה ההגרדתי בקרחתי ובגבחתי ובלבי השבתי: הלא אפשר שהצדק אתו...

* * *

לאחר שקראתי את הפילטון „נשפים" של מר בן-ישי, עלה בדעתי לערך תכנית קטנה מנשפי השבוע בירושלם עיר-הקדש, והנני מוסר לכם בזה לדוגמא:

מ ו צ א י ש ב ת - ק ד ש: „שולמית והורדום, טרני-קומדיה היסטורית בראי-נע. שלומית, אחות הורדום, לובשת ש ע ו ן - י ד, יוחנן המטבל מנבא על „הנוצרי". ונושא כבר את דצלב בידו... מרים החשמונאית, לבושה באחות דחמניה והולכת להשתחוה על קבר אחיה ה„סרינע דוד", ועל מצבת הקבר כתובת ערבית, כמדומני...

ל י ל ר א ש ו ן: גלידה. ליטונדה. „שוקלייט" וכיוצא בזה בכל הגנים ובתי-הקפה שלנו וביחוד ש ל ה ם...

ל י ל ש נ י: המלך „ליר" היהודי, זקוק ל„לירות" מצריות..

ל י ל ש ל י ש י: בלט, „מרקדת" בלעז...

ל י ל ר ב י ע י: שני חזיונות בלילה אחד. ב„ציון וירושלם"...

המבקר היקר „ויריד" דנאמן ר' „קיס" מציעים לפני הקהל כי בשעת כניסתם לדיכל התיאחרון יאמרו ג"ם: קדוש! קדוש! קדוש! וירקדו שלש רקידות, ואולם המהדרין מן המהדרין נוהגים לירוק בשעת מעשה שלש יריקות: טפו! טפו! טפו!

ל י ל ח מ ש י: „ששון הגבור" ושלש מאות „נבות" השועלים להראות את גבורתו.

י ו ם ש ב ת: חזן ב„חורבה" עם מקהלת משוררים וכרטיסי-כניסה בכסף. החזן לא בא, כי עזב את העיר בערב שבת...

מ ו צ א י ש ב ת - ק ד ש: „גנבים" בשני בתי הראי-נע, שהצליחו בכל מקום ומצליחים בית נם פה, עד שלא נשאר כלום בכיס ו„אין פרוטה לפורטה"..

את ה„הקציב" של ה„נשפים" ויתר חוצאות ה„חברות", „ההצאות" וכיוצא בזה, אערך לכם א"ה בשבוע הבא, ולעת עתה חכינו אתם „פונד" מיוחד לנשפים, „אפוחיקי" שלמה!..

* * *

ברגע האחרון קבלתי „ראי" שלם מהרישי דוכנא שלי מר „עם ישראל חי" והרכת מחלמידי, ומקצר זמן דחיתי אותם לערב שבת הבעל"מ.

עז מות

*) אסור תורה יהיה לקוראים. התחום מטה אם יכתבו לו עפ"י כתבת הסערכת של „דאר היום" על כל מה שקראו או שמעו בעולמנו, חבר שישמש לו כמעמים לקוראיה. — ע ז מ ו ת.